

PRATARMĖ

Šį tyrimą inspiravo Lietuvos mokslų akademijos Vrublevskių bibliotekoje rasta knygelė, kurioje buvo aprašyta Gegužės 3-iosios konstitucijos metinėms sukurta dekoracija Lukiškėse. Buvo akivaizdu, kad jos autorius Vincentas Ignacas Marevičius – vilnietis, bet jo vardas beveik nefigūravo Lietuvos istorijos diskurse. Patetiškas ir kiek naivus, kupinas patriotinio įkarščio kūrinys puikiai atskleidė atmosferą, tvyrojusią šalyje Konstitucijos epochoje. Nemažiau įdomios pasirodė kitos Marevičiaus knygos, rastos šioje bibliotekoje, vėliau ir kitose Lietuvos ir Lenkijos atminties institucijose. Visos jos savitu būdu liudijo tai, kas XVIII a. paskutiniaisiais dešimtmečiais vyko Vilniuje, Lietuvos Didžiojoje Kunigaikštystėje ir Abiejų Tautų Respublikoje.

Norėčiau išreikšti padėką Lietuvos mokslų akademijos Vrublevskių bibliotekos vadovams, Retų spaudinių ir Rankraščių skyrių kolektyvams, ne tik leidusiems pasinaudoti sukaupta medžiaga, bet ir sudariusiems galimybę surengti bibliotekoje parodą, skirtą šios knygos herojui, ir perkelti ją į bibliotekos tinklalapį. Tariu ačiū už nuoširdų dėmesį ir geranorišką rūpestį.

Norėčiau taip pat padėkoti kitoms institucijoms, padėjusios rinkti informaciją ir leidusioms ją publikuoti: Vilniaus universiteto bibliotekai, Lietuvos nacionalinei Martyno Mažvydo bibliotekai, Nacionalinio muziejaus Krokuvoje Kunigaikščių Čartoriskių bibliotekai, Lenkijos nacionalinei bibliotekai.

Esu ypač dėkinga šios knygos recenzentėms dr. Rasai Butvilaitei ir dr. Ramunei Šmigelskytei-Stukienei, kurių patarimai, pastabos ir profesinė pagalba buvo neįkainojami. Nuoširdžiai dėkoju Lietuvos kultūros tyrimų instituto Dailės istorijos ir vizualiosios kultūros skyriaus kolektyvui, kolegoms Auksei Kaladžinskaitei, Mindaugui Pakniui, Aistei Paliušytei – itin kruopštiesiems ir geranoriškiems rankraščio skaitytojams ir kritikams, padėjusiems pataisyti ir papildyti knygos tekstą. Atskirą padėką skiriu Jolitai Mulevičiūtei už pagalbą ir drąsinimą, už idėjas ir įžvalgas. Už šaltinių nuorodas dėkoju kolegoms dr. Liudui Glemžai ir Ingridai Pajedaitei. Už puikų bendradarbiavimą ačiū tariau knygos redaktorei dr. Ilonai Čiužauskaitei ir dailininkei Skaistei Ašmenavičiūtei.